

[Hans Toft.]

dring ikke vil udsætte hverken os selv eller andre for at komme i en lignende situation, som man var i dengang. Af disse grunde kan det konservative folkeparti ikke tage ansvaret for dette lovforslags vedtagelse.

Nathalie Lind: Den 26. marts 1952 vedtog folkettinget efter navneopråb en lov om dødsstraf for visse handlinger begået under krig eller besættelse. Der var 104, der stemte ja, der var 32, der stemte imod, og 14 var fraværende.

Ser man navnene igennem, vil man lægge mærke til, at der i næsten alle partier, på trods af at der var et stort flertal for lovforslaget, fandtes tilhængere og modstandere, og det er vel helt naturligt i et så alvorligt spørgsmål som det foreliggende.

Også denne gang tror jeg at afstemningen her i folkettinget vil gå på tværs af partilisterne, og derfor er jeg glad for justitsministerens ord i fremsættelsestalen om, at hermed får folkettinget lejlighed til at tage principiel stilling til, om dødsstraf skal gælde i dansk ret eller ikke.

Også i mit parti er der forskellige opfattelser, og en af repræsentanterne for den gruppe, der mener, at man i visse situationer fortsat skal bevare dødsstraffen, hr. Arne Christiansen, vil senere redegøre for de synspunkter, men den del af partiet venstre, jeg her taler for, mener, at vi med hensyn til spørgsmålet om dødsstraf er ude i et grænseområde mellem liv og død, hvor vi mennesker ikke har lov til at bestemme.

Mine bemærkninger her i dag går således på selve dette, om vi skal have dødsstraf eller ej i dansk ret, og mine bemærkninger må derfor ikke forstås således, at man ikke fortsat skal have en meget alvorlig reaktion, også strafferetligt, over for den, der under besættelse eller krig måtte gøre sig skyldig i de alvorlige forbrydelser, som er nævnt i loven fra 1952.

Har vi ikke bestemmelser af den art, som 1952-loven omfatter, kan vi komme i den situation, at vi, hvis ulykken skulle indtræde, at Danmark igen blev besat eller kom ud i krig, kunne blive tvunget til at give straffelove med tilbagevirkende kraft.

Baggrunden for, at vi har straffebestemmelser, kan jo enten være, at man finder, at de har en generalpræventiv værdi, de kan

være gennemført ud fra et sikkerhedshensyn, eller at man mener, en reaktion er nødvendig ud fra befolkningens retsfølelse, den være sig berettiget eller ej, men den eksisterer, det ved vi, om gengældelse i tilfælde af grove forbrydelser.

Den generalpræventive virkning ved dødsstraf for forbrydelser af den art, vi her taler om, tror jeg ikke har særlig stor betydning. Den, som enten ud fra en ideologisk holdning eller omvendt måske endda ud fra et snævert egoistisk hensyn begår forbrydelser af denne art, lader sig næppe afskrække af trusler om dødsstraf. Det er ikke straffen og dennes størrelse, men det er visheden om dens nærhed, der er afgørende for præventionen.

I 1930 ved ændringen af borgerlig straffelov afskaffede vi dødsstraffen bortset fra reglerne i den militære straffelov, men genindførte den som nævnt i 1952. Forud herfor var gået et betydeligt forberedelsesarbejde. Et udvalg under justitsministeriet havde afgivet en betænkning i 1949, lovforslag blev fremsat gentagne gange her i tinget, først af K.K. Steincke og senere af Helga Pedersen som justitsministre. Det udvalg, der havde afgivet betænkning, delte sig i et flertal og et mindretal, og loven blev endeligt vedtaget ved navneopråb, som jeg før har omtalt, netop under hensyn til dens alvorlige karakter.

Om denne periode har jeg ligesom hr. Hans Toft læst en artikel, som ombudsmanden, professor Stephan Hurwitz, skrev i sin bog „Respekt for mennesket“, der er en samling kronikker og foredrag, som udkom i 1951. Hurwitz var medlem af det udvalg, der afgav betænkning i 1949, og han tilsluttede sig flertallet, som hr. Hans Toft rigtigt nævnte. Når jeg læser den artikel, der hedder „Om dødsstraf igen“, så føler jeg en undertone af frygt for, at indførelse af dødsstraf i de særlige tilfælde, som Stephan Hurwitz altså giver tilslutning til, skal genoplive tanken om dødsstraffens indførelse for forbrydelser af særlig grov art. Hurwitz slutter sin artikel således:

„Dødsstraf virker forrænde; henrettelser rummer smittestof til blodige forbrydelser, skaber usund sensation og omgiver let ofret med en ikke fortjent sympati; der er fare for uoprettelige justitsmord, og lad os i denne forbindelse ikke glemme